

Teresia Sibo Lindberg
Tel: 010-698 11 26
teresia.sibo-lindberg
@naturvardsverket.se

YTTRANDE
2021-03-18 Ärendenr:
NV-09634-20

m.remissvar@regeringskansliet.se

Naturvårdsverkets yttrande över remiss - förslag till förordning om batterier (M2020/ 01583)

Sammanfattning

Naturvårdsverket tillstyrker i huvudsak förslaget till EU-förordning om batterier, men vill framföra ett antal synpunkter gällande förslaget, varav de viktigaste sammanfattas nedan.

Naturvårdsverket välkomnar ambitionsnivån i förslaget till ny batteriförordning, både vad gäller höjda insamlings- och återvinningsmål men också det bredare livscykelperspektivet. Åtgärderna omfattar utvinning, tillverkning, användning och hantering av uttjänta batterier, med positiva ansatser till att förverkliga en mer resurseffektiv, cirkulär ekonomi för batterier.

Genom valet av förordning som rättsligt instrument och artikel 114 FEUF som rättslig grund finns i princip ingen flexibilitet i regelverket för enskilda medlemsstater, vilket enligt motiveringen till förordningen också är vad som eftersträvas. Naturvårdsverket ser i princip positivt på en harmonisering, stödjer inrättande av producentansvar på EU-nivå och har preliminärt inte heller några problem med att kraven i avfallsledet och på utformningen av producentansvaret harmoniseras på detaljnivå. Detta förutsätter dock att förordningen är tillräckligt tydlig för att kunna tillämpas direkt på nationell nivå, vilket i nuläget inte kan anses vara fallet i samtliga delar av förordningen. Exempel på där det kan behövas ökad tydlighet ges nedan.

Naturvårdsverket anser att den främsta bristen i lagförslaget är att bestämmelserna på flera områden är otydliga, vilket är problematiskt i synnerhet i en förordning som ska gälla direkt i medlemsstaterna utan nationellt införlivande. Otydligheten gäller främst regleringen av producentansvaret i

kapitel VII, där bestämmelserna behöver vara tydligare och mer detaljerade i fråga om t.ex. behandling för ändrad användning och återtillverkning (second life), olika aktörers skyldigheter och hur ansvaret aktörer emellan ska regleras, men även andra delar av förordningen (se mer utförliga synpunkter längre ned). Detta försvårar en enhetlig tillämpning av förordningen i olika medlemsstater, gör det svårare för verksamheter att förstå kraven och svårare för berörda myndigheter att kontrollera efterlevnaden av dem.

En grundläggande frågeställning som enligt Naturvårdsverket behöver klargöras ytterligare är vad som omfattas av definitionen av batteri och i vilket skede ett batteri ska anses släppas ut på marknaden. Detta är nödvändigt för att klargöra vilka aktörer som ska uppfylla de krav som ställs på batterier för att de ska få släppas ut på marknaden, men även vilka aktörer som ska bära producentansvar.

Bestämmelserna om behandling för ändrad användning och återtillverkning bör förtydligas i fråga om i vilket skede ett ursprungligt producentansvar kan anses uppfyllt och ett nytt uppstår. Det behöver också klargöras om behandling för ändrad användning och återtillverkning är att betrakta som avfallsbehandling.

Vidare bör enligt Naturvårdsverket föreslagna bestämmelser ändras så att uttjänta batterier inte kan samlas in och behandlas utanför producentansvaret.

Nivåerna för flera åtgärder, framför allt koldioxidavtrycket, men även prestandakraven för industribatterier och bärbara batterier, bör sättas för att driva på reella förbättringar avseende hållbarheten för batterier. Meningsfulla maxnivåer för koldioxidavtrycket och kontrollen av dessa är speciellt viktigt för att minska miljöpåverkan från batterier.

Dessutom, åtgärderna kommer enligt Naturvårdsverkets bedömning, endast att uppnå avsedd effekt om de kontrolleras via robust tillsyn och marknadskontroll, vilket väntas kräva extra resurser och stärkt kompetens för behöriga myndigheter.

Naturvårdsverkets ställningstaganden och skäl

Naturvårdsverket tillstyrker i huvudsak förslaget till förordning om batterier, men vill framföra följande synpunkter gällande förslaget:

(Punkterna nedan följer EU-kommissionens 13 föreslagna åtgärder)

1. Kategorier och definitioner

Naturvårdsverket anser att en grundläggande frågeställning som behöver klargöras ytterligare är vad som omfattas av definitionen av batteri och i vilket skede ett batteri ska anses släppas ut på marknaden. Detta gäller i synnerhet battericeller och batterimoduler som i sin tur används för tillverkning av elbilsbatterier eller andra industribatterier. Utifrån den förklaring som ges i skäl 11 till förordningsförslaget är en produkt som släpps ut på marknaden som en batterisats att betrakta som ett batteri. Vidare sägs att en produkt som släpps ut på marknaden som en batterimodul, och som överensstämmer med definitionen av batterisats, ska ses som en batterisats – alltså som ett batteri. Förklaringen

gällande begreppen batterisats och batterimodul som återfinns i skäl 11 till förordningen skulle kunna förtydligas ytterligare. Naturvårdsverket ser helst att det införs definitioner av dessa begrepp i förordningen.

Det som annars riskerar att orsaka störst tillämpningsproblem är frågan om när ett batteri ska anses släppas ut på marknaden, i det fall tillverkning och försäljning sker i flera led. Naturvårdsverket anser det oklart om tanken är att det ska finnas en enda ansvarig tillverkare i kedjan fram till det att t.ex. ett elbilsbatteri släpps ut på marknaden eller om det samtidigt kan finnas flera ansvariga tillverkare, om försäljning och tillverkning sker i flera led.

Naturvårdsverket välkomnar att en kategori för batterier för elektrifierade vägfordon läggs till, vilket inte minst är viktigt för att övriga åtgärder för sådana batterier och industribatterier blir mer effektiva och förbättrar data och statistik för dessa kategorier. En viktgräns för bärbara batterier är också välkommen. Däremot ifrågasätter vi logiken med att batterier för lätta transporter får en egen kategori, speciellt eftersom dessa undantas från insamlingsmålet. En beräkningsmetod som utgår från vad som är tillgängligt för insamling, riskerar att få till följd att färre batterier samlas in totalt, då en betydande mängd antagligen skulle undantas från producenternas ansvar¹, vilket gör att en sådan metod bör undvikas.

Naturvårdsverket ifrågasätter behovet av egna definitioner av till exempel ”behandling” och ”återanvändning” i batteriförordningen, som avviker från avfallsdirektivets. Centrala begrepp bör så långt som möjligt harmoniseras framförallt med avfallsdirektivet och med regelverken för övriga producentansvar.

Beträffande de nya begrepp som föreslås - *repurposing/behandling för ändrad användning* och *remanufacturing/återtillverkning* anser Naturvårdsverket att det behöver klargöras huruvida det är fråga om avfallsbehandling eller inte. Detta framgår inte tillräckligt tydligt vare sig av definitioner eller av artikel 59. Det behöver också införas en definition även av begreppet *remanufacturing/återtillverkning*.

Naturvårdsverket ser behov av att få klargjort i vilken grad standarder är tänkta att vara styrande vid kontroll av batteriers överensstämmelse med kraven i förordningen. Det är också av betydelse huruvida det är fråga om standarder som fortlöpande kommer att utvecklas och som berörda aktörer därmed också fortlöpande kommer att behöva anpassa sig till. Om det ställs krav i lagstiftningen på efterlevnad av krav som återfinns endast i harmoniserade standarder behöver dessa standarder göras tillgängliga på ett sätt som är förenligt med legalitetsprincipen.

2. Behandling för ändrad användning av industribatterier och batterier till elektrifierade vägfordon

Bestämmelserna i artikel 59 gällande behandling för ändrad användning av industribatterier och batterier för elektrifierade vägfordon välkomnas.

¹ Enligt den Europeiska branschorganisationen Eucobat beräknas tillgängligt för insamling bara utgöra 65% av släppt på marknaden: https://www.eucobat.eu/sites/default/files/2019-02/PP%20Collection%20Target%202018%20v1.1_0.pdf

Nuvarande lagstiftning är otydlig gällande detta, vilket gör vägledning och tillsyn svår, speciellt i fråga om i vilket skede ett ursprungligt producentansvar kan anses uppfyllt och ett nytt uppstår. Artikel 59 i förordningen bör förtydligas kring just detta. Dessutom är det viktigt att lagstiftningen inte onödigt försvårar behandling för ändrad användning respektive återtillverkning. Förslaget skulle kunna förstås som att endast oberoende aktörer får behandla för ändrad användning eller återtillverka, vilket dock knappast kan vara avsikten. Det kan i vilket fall som helst inte anses önskvärt med en sådan begränsning, eftersom även tillverkare/producenter själva kan antas ha ett intresse av att ge sina batterier ett andra liv, genom behandling för ändrad användning eller återtillverkning.

Artikel 59.1 säger att oberoende aktörer har rätt att få tillgång till batterihanteringssystemet för laddningsbara industribatterier och elfordonsbatterier för att bedöma den återstående livstiden (som i 2.47 slutar när ett batteri blir avfall). Det handlar alltså inte om en rätt att få tillgång till batterierna hos avfallsaktörer som samlat in uttjänta batterier. Det behöver enligt Naturvårdsverket förtydligas i artikel 59 huruvida behandling för ändrad användning respektive återtillverkning utgör återvinningsförfaranden. Det är så vi uppfattat att det bör vara men det är oklart utifrån de bestämmelser som föreslås. Som nämnts ovan behövs också en definition av remanufacturing/återtillverkning.

3. Insamlingsmål för bärbara batterier

Det är positivt att insamlingsmålet för bärbara batterier höjs från nuvarande 45% till 65% och 70%. Sverige ligger på omkring 45% trots ett insamlingsmål på 75%. Med tydligare ansvar för producenterna att uppnå målet, bättre märkning och nya bestämmelser för att underlätta att batterier kan tas ut ur elutrustning bedöms dock målen på 65% och 70% vara nåbara. Dock ifrågasätter Naturvårdsverket om inte beräkningsmetoden bör ta hänsyn till att kategorin omfattar en växande andel litiumjonbatterier med längre livslängd än de tre år som föreslås användas även i fortsättningen. Detta bör ingå i kommissionens föreslagna översyn av beräkningsmetoden i artikel 55.3. Vi anser att argumenten talar för att batterier i lätta transportmedel ska omfattas av insamlingsmålen.

4. Insamling av bil- och industribatterier samt batterier till elektrifierade vägfordon

Naturvårdsverkets bedömning är att för dessa kategorier är det inte avgörande att det finns insamlingsmål. Dessa är svåra att beräkna på ett representativt sätt, vilket blir än mer problematiskt då producenterna ges ett tydligare ansvar för att uppnå målen än i batteridirektivet. Däremot är det desto viktigare med spårbarhet, med hjälp av t.ex. batteripass och krav på återvunnet material som skapar incitament för cirkularitet. Det krävs dessutom tydliga krav på de olika aktörerna som hanterar uttjänta batterier för att undvika att de hanteras oansvarsfullt och förvinner genom illegal export. Detta bör utgå från ett stärkt producentansvar med krav på att ingå i en producentansvarsorganisation och krav på att batterierna samlas inom systemet för producentansvar (se åtgärd 10). Kraven på avfallsaktörer bör dessutom förtydligas så att de måste rapportera insamlade mängder till producenterna.

5. Återvinningsmål

Naturvårdsverket välkomnar de nya återvinningsmålen, inte minst för litiumjonbatterier och materialspecifika mål, vilket saknas idag. Framför allt de materialspecifika målen bedöms göra skillnad vad gäller hur stor andel av dessa batterimetaller som återvinns, speciellt för litium. Samtidigt hade vi förväntat oss ett höjt återvinningsmål för kategorin övriga batterier, jämfört med batteridirektivet, för att se till att även manganet i batterierna återvinns. Även återvinningsmålet för blybatterier skulle kunna sättas högre, idag är den genomsnittliga återvinningsgraden för blybatterier redan 99% för batterier som samlas in i Sverige. Vi ifrågasätter att kommissionen har tagit bort återvinningsmålet för nickelkadmiumbatterier, vilket inte nämns alls i deras konsekvensanalys.

Vi anser dessutom att det är viktigt att säkerställa att återvinningsmålen framtidssäkras och noterar att artikel 57.5 ger kommissionen befogenhet att via delegerad akt ändra minimivåerna utifrån teknisk utveckling. Om nya kategorier hamnar i kategorin övriga batterier i framtiden, t.ex. fastfasbatterier, är det viktigt att en sådan möjlighet finns. Vi skulle dock gärna se ett tydligt senaste datum för en sådan teknisk översyn för att säkerställa att det blir av.

6. Koldioxidavtryck från batterier till elektrifierade vägfordon och laddningsbara industribatterier

Att sänka koldioxidavtrycket vid utvinning och tillverkning är utifrån Naturvårdsverkets analys en av de absolut viktigaste åtgärderna för att minska miljöavtrycket från batterier som härrör från elektrifierade vägfordon. Detta gäller för batterier oavsett var i världen de tillverkas. Minimikrav för att få släppa batterier på marknaden är därför mycket välkommet. Hur dessa minimikrav sätts och hur väl kraven kontrolleras bedöms dock påverka i vilken mån åtgärden leder till en storskalig övergång till förnybar el vid tillverkning av batterier. Vi välkomnar användandet av handel med elcertifikat som princip, men det bör utvärderas av kommissionen om det visar sig att den handeln inte fungerar som avsett. Slutligen anser vi att tröskeln på 2kWh för åtgärden bör tas bort så att samtliga batterier inom dessa kategorier omfattas.

7. Prestanda och livslängd för laddningsbara industribatterier och batterier till elektrifierade vägfordon

Naturvårdsverket bedömer det som rimligt att ökad information om prestanda och livslängd för batterier till elektrifierade vägfordon hjälper slutanvändare att göra hållbara val. Dokumenterad och jämförbar prestanda och livslängd kan sedan påverka efterfrågan för elektrifierade lösningar och ökad livslängd minskar vanligtvis behovet av nya batterier. Eftersom det väntas gälla även för en relativt omogen marknad som mikromobilitet (elcyklar och elsparkcyklar) anser vi att kraven bör omfatta den kategorin genom att tröskeln på 2kWh tas bort. För laddningsbara industribatterier välkomnar vi minimikraven på prestanda och livslängd. Eftersom kategorin industribatterier omfattar ett antal olika tillämpningsområden är dock viktigt att kraven är anpassade och relevanta för dessa områden.

8. Prestanda- och hållbarhetskrav för bärbara batterier för allmänt bruk

Det blir viktigt att minimikraven sätts på en nivå som driver på förbättringar i prestanda och ger konsumenter bättre information om detta. Högre prestanda och längre livslängd skulle leda till att färre batterier behövs och till ökad resurseffektivitet. Åtgärden kan även bidra till att färre elektroniska produkter slängs i förtid på grund av att batteriet är uttjänt. I den mån åtgärden driver på utvecklingen mot laddningsbara batterier bör åtgärden kombineras med ökad information om effektiv laddning och användning av laddningsbara batterier, i enlighet med artikel 60 i lagförslaget, så att miljönyttan maximeras och att batterierna inte slängs i förtid.

9. Återvunnet material i industribatterier, batterier till elektrifierade vägfordon och bilbatterier

Åtgärder för att öka andel återvunnet material lyfts i både Sveriges och EU:s handlingsplaner för cirkulär ekonomi²³ och Naturvårdsverket ser detta som en viktig komponent i ett resurseffektivare samhälle. Åtgärden i batteriförordningen väntas bidra till att stimulera investeringar i återvinningsanläggningar i Europa och skapa incitament för spårbarhet för batterierna så att tillverkarna får tillbaka råmaterialen. Det är dock viktigt att nivåerna för innehåll av återvunnet material inte sätts så att de hämmar elektrifieringen av vägtransportsektorn. Naturvårdsverket stödjer därför förslaget att kommissionen ska ha möjlighet att ändra målen om tillgången på material inte är tillräcklig. Tröskeln på 2kWh bör dock justeras för att se till att bilbatterier och elhybrider också omfattas.

10. Producentansvar och insamlingssystem

Naturvårdsverket välkomnar att batteriförordningen etablerar producentansvar på EU-nivå och inför krav på tillstånd för producentansvarsorganisationer och finansiell garanti för att säkerställa att batterier samlas in ansvarsfullt och att det finns kostnadstäckning för detta. Vi välkomnar dessutom att artikel 51 ställer krav på slutanvändarna att lämna batterier till de insamlingsplatser som tillhandahålls av producenter eller producentansvarsorganisationer. Däremot ifrågasätter Naturvårdsverket möjligheten för tredjeparter som inte är anslutna till något insamlingssystem att hämta upp batterier från sådana insamlingsplatser. Att producenterna/producentansvarsorganisationerna fortsatt ansvarar för hanteringen av batterier som lämnas till de insamlingsplatser som de tillhandahåller är viktigt för att se till att batterier hanteras ansvarsfullt och inte försvinner från systemet, men också för att möjliggöra för producenterna att uppnå sina insamlings- och återvinningsmål. Om föreslagna bestämmelser ska förstås så att batterier som lämnas till producenternas insamlingssystem kan hämtas upp och transporteras till behandling av avfallsaktörer utanför producenternas insamlingssystem, blir det mycket svårt för producenterna att nå de insamlingsmål som anges i artikel 48.4, såvida inte uppgifter ska lämnas från sådana externa avfallsaktörer till insamlingssystemen. Någon sådan skyldighet för externa avfallsaktörer att lämna information till insamlingssystemet är dock inte föreslagen.

²<https://www.regeringen.se/48f821/contentassets/561eea8cac114172b993c1f916e86a9b/cirkular-ekonomi-handlingsplan-for-omställning-av-sverige.pdf>, sida 12

³ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9903b325-6388-11ea-b735-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF, sida 4

Om tredjeparter får hämta upp batterier från producenternas insamlingsplatser riskerar producenterna att förlora de batterier som har mest värde och att de batterier som är mer kostsamma att återvinna blir kvar i producenternas system. Detta gäller såväl bärbara som andra batterier. Ur miljösynpunkt är det problematiskt att inte minst industri- och bilbatterier på grund av sitt återvinningsvärde i stor omfattning försvinner från producenternas system och dessutom riskerar att hanteras på ett olämpligt sätt. Vi ser därför behov av ett bättre kontrollförfarande gällande även dessa batterier.

I förordningen används begreppen anslutna insamlingsplatser respektive insamlingsplatser för frivillig insamling. Naturvårdsverket tolkar bestämmelserna så att även insamlingsplatser för frivillig insamling är insamlingsplatser som är anslutna till ett insamlingssystem. Detta främst utifrån att innehavare av uttjänta batterier enligt artikel 51.2 ska lämna batterierna till insamlingsplatser som inrättats enligt artikel 48 och 49. Detta är dock inte helt tydligt och skulle behöva förtydligas.

Det vore önskvärt att få klargjort om det, i de fall en producent i enlighet med artikel 47 uppdrar åt en producentansvarsorganisation att fullgöra producentenskyldigheterna, inte längre är producenten som bär ansvaret för eventuella brister i fullgörandet. Med föreslagna formuleringar kan det uppfattas som att producentansvarsorganisationen endast agerar på uppdrag av producenten och att det således fortfarande är producenten som bär ansvaret för att skyldigheter fullgörs.

Naturvårdsverket ser fördelar med ett krav på att samtliga producenter ska vara anslutna till en producentansvarsorganisation. Framförallt i fråga om bärbara batterier, men även i fråga om övriga typer av batterier. Det är, enligt Naturvårdsverkets bedömning, önskvärt att system för utökat producentansvar inrättas på ett sätt som möjliggör effektiv kontroll och tillsyn. Om ansvaret för avfallshantering m.m. ligger på de enskilda producenterna måste tillsynsmyndigheterna vända sig till var och en av de ansvariga producenterna vid brister i exempelvis insamlingen av avfallet. Att en juridisk person åläggs ansvar för att fullgöra vissa av producentenskyldigheterna får därför ses som en lämplig lösning, så länge producenterna fortfarande bär ett ekonomiskt och organisatoriskt ansvar, eller endast ett ekonomiskt ansvar.

Artikel 49 ställer i stort sett samma krav på inrättande av ett system med insamlingsplatser som artikel 48 gör för bärbara batterier. För att möjliggöra kontroll av att detta uppfylls anser vi att det bör ställas krav på tillstånd även för insamlingssystem av andra batterier än bärbara.

Enligt artikel 47.1 ska producenten bära kostnaderna för bl.a. insamling och behandling av batterier. Så som efterföljande bestämmelser får förstås kan kostnadsansvaret för borttransport och behandling dock endast avse de batterier som producenten, inom ramen för sitt insamlingssystem, samlat upp och transporterat till behandling – däremot inte batterier som lämnats till andra avfallsaktörer och transporterats till behandling. Vi ser ett behov av att få klargjort om detta är avsikten. I övrigt gällande möjligheten att lämna till aktörer utanför systemet, se synpunkter ovan.

Artikel 46 ställer krav på alla producenter att registrera sig. En producent ska kunna registreras av den producentansvarsorganisation som producenten tillhör. Det är däremot svårt att förstå skälet till att en producentansvarsorganisation som registrerar en producent som den företräder samtidigt ska lämna uppgifter om alla övriga producenter de har anslutna (jfr art 46.2.c.i och iii samt 2.f.ii), eftersom detta närmast får ses som en dubblering av registreringskraven. Vi bedömer det därutöver som oklart vad som avses med ”producentens mandat” i punkt 2.c.ii i artikel 46.

Användningen av begreppet behörigt ombud/authorised representative i artikel 46.2.c.iii framstår som en felskrivning, där det rätteligen bör vara producentansvarsorganisation som avses. Det kan dock samtidigt konstateras att det i kapitel VII överhuvudtaget inte nämns något om möjlighet att som producent använda sig av ett behörigt ombud/authorised representative. Utifrån definitionen i förordningen är det endast tillverkare som kan använda sig av sådana för att fullgöra en tillverkares skyldigheter enligt förordningen. Det kan noteras att det enligt minimikraven i art 8a i avfallsdirektivet ska finnas en möjlighet för den som är producent i en medlemsstat men inte är etablerad i den medlemsstaten att utse ett behörigt ombud. Även om det enligt förslaget är tänkt att minimikraven i artikel 8 a inte ska gälla för batterier anser Naturvårdsverket att möjligheten för producenter att använda sig av behörigt ombud bör regleras i kapitel VII.

Med hänsyn till att det som föreslås är att producentansvaret för batterier ska regleras genom en EU-förordning behöver bestämmelserna i förordningen vara tillräckligt tydliga och detaljerade för att detta ska vara möjligt att genomföra på nationell nivå. Enligt Naturvårdsverkets bedömning är så inte fallet i nuläget. Det handlar t.ex. om regleringen av producenternas kostnadstäckning, vilka krav som ska ställas för tillstånd till producentansvarsorganisationer respektive insamlingssystem, bestämmelserna om second life m.m. Det skapas också en hel del oklarheter genom de bestämmelser som möjliggör för aktörer utanför producenternas insamlingssystem att hämta upp och transportera batterier till behandling – något som Naturvårdsverket anser inte bör vara möjligt.

11. Designkrav för bärbara batterier

Möjligheten att kunna ta ut och byta bärbara batterier i elektronisk utrustning är central för en hållbar användning av batterier och understryker det faktum att hållbarheten för batterierna påverkar de produkter (och fordon) de sitter i. Stärkta krav inom denna åtgärd välkomnas. Implementeringen måste dock se till att undantagen i artikel 11.2 inte missbrukas så att åtgärden blir verkningslös. Det är också centralt att marknadskontrollen är robust för att man ska kunna upptäcka de som undviker att följa reglerna (friåkare), vilket väntas bli en utmaning med tanke på omfattningen av elektroniska produkter med bärbara batterier. Åtgärden kan förväntas ha en viss positiv påverkan på mängden bärbara batterier som återvinns, men även minska risken för bränder vid avfallshanteringen av produkterna, vilket dels utgör en hälsorisk men också förstör produkter och batterier.

Som nämnts ovan är kravet på utformning av elutrustning, så att batterier kan avlägsnas, centralt. Naturvårdsverket ser samtidigt problem med den föreslagna formuleringen av artikel 11. En skillnad mellan artikel 11 i batteridirektivet och den här föreslagna artikel 11 är att bestämmelsen i direktivet ålägger medlemsstaterna en skyldighet att se till att tillverkarna ger apparaterna en sådan utformning att förbrukade batterier lätt kan avlägsnas, medan den nu föreslagna bestämmelsen är riktad till batteritillverkaren (jfr artikel 38). Det är svårt att bortse från att batteritillverkaren många gånger saknar rådighet över hur den elutrustning utformas som bärbara batterier ska användas i. Vår uppfattning är därför att artikel 11 mot den bakgrunden behöver ses över så att kravet kan riktas mot den som har möjlighet att fullgöra det.

12. Tillförlitlig information

Mer informativ märkning, både fysisk och med QR-koder bedöms av Naturvårdsverket vara viktigt för att hjälpa konsumenter göra hållbara val och hantera uttjänta batterier säkert och ansvarsfullt. Tydligare märkning hjälper även återvinnare och återtillverkare som ska demontera och behandla batterierna. Dessutom välkomnas kraven på att göra det s.k. hälsotillståndet i batterihanteringssystemet tillgängligt för återvinnare och återtillverkare samt att sätta upp batteripass för vissa batterier. Just produktpass är också något som lyfts i Sveriges handlingsplan för cirkulär ekonomi och lärdomar från batterier kan förhoppningsvis leda till liknande produktpass för andra produkter. Naturvårdsverket skulle uppskatta mer information från kommissionen gällande avsikten med kompatibilitet mellan de nationella rapporteringssystemen och det system som kommissionen avser sätta upp enligt artikel 64, och som också ska vara kompatibelt med produktpasset i artikel 65.

Eftersom flera åtgärder bygger på tillförlitlig, enhetlig och kontrollerbar information är det viktigt att de relativt stora mängder data som väntas genereras också kontrolleras noga av både svenska tillsynsmyndigheter, som bör ges resurser för detta, och av kommissionen. Att mer information görs tillgänglig väntas dessutom generera bättre data och informationsunderlag, utöver det som rapporteras in, för allt från akademisk forskning till mer effektiv lagstiftning i framtiden.

Naturvårdsverket vill samtidigt betona vikten av att den information som ska lämnas av vissa aktörer enligt förordningen är relevant, ändamålsenlig och i rätt format. Dels för att undvika ett ineffektivt resursutnyttjande hos berörda aktörer och myndigheter, dels för att den ska kunna nå informationsmottagarna på rätt sätt. För återvinnarens och återbrukarens möjlighet att bidra till en mer cirkulär ekonomi för batterier är det av stor betydelse att den information som lämnas om batterier är relevant och i rätt format.

13. Besiktning av leveranskedjan för råmaterial

De kanske mest uppmärksammade negativa konsekvenserna av ökad elektrifiering av vägtransportsektorn är de miljömässiga och sociala effekterna för länder och människor som utvinnet batterimaterial. Att tillverkare och importörer behöver ta ansvar för en hållbar leverantörskedja bedöms därför som rimlig. Det är dock viktigt att kraven är utformade för att bidra till att förbättra förhållanden i länder där batterimetaller utvinns istället för att gruvorna direkt

överges av tillverkare. Vi välkomnar artikel 39.4 om oberoende tredjepartsgranskning eftersom det är viktigt att åtgärden kontrolleras och följs upp. Givet att mycket av batterimetallerna i dagsläget raffinerats i tredjeländer, inte minst Kina, är det avgörande att information om leverantörskedjan görs tillgänglig i alla led.

Övriga åtgärder som föreslås

- Farliga ämnen i batterier: Det är mycket positivt att batteriförordningen moderniserar processen för att införa restriktioner för farliga ämnen i batterier enligt en process som liknar den för REACH och använder kompetens hos ECHA. Däremot kan det ifrågasättas om denna process inte bör vara densamma som under REACH, vilken är väl känd och ger medlemsländerna större inflytande.
- Hållbar upphandling: Enligt Bil Sweden köptes 2020 ca 75% av alla laddbara bilar i Sverige av juridiska personer⁴. Offentlig upphandling bedöms vara ett betydelsefullt verktyg för att driva på elektrifieringen av vägtransportsektorn och ställa krav på hållbara batterier i enlighet med artiklarna 7-10 såsom föreslås i artikel 70.

Beslut om detta yttrande har fattats av Generaldirektör Björn Risinger.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschef Maria Ohlman föredragande, enhetschef Gunilla Sallhed, samt handläggarna Teresia Sibö Lindberg, Jakob Rindegren och Ylva Linden.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till:

maria.wallin@regeringskansliet.se

malin.johansson@regeringskansliet.se